

**COMITETUL EXECUTIV
AL BĂNCII NAȚIONALE A MOLDOVEI**

HOTĂRÂREA

nr. ____ din ____ _____ 2018

**Pentru modificarea și completarea Regulamentului privind
tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate**

În temeiul art.5 alin.(1) lit. d), art.11 alin.(1), art.27 alin.(1) lit.c) și art.44 lit. a) din Legea nr.548-XIII din 21 iulie 1995 cu privire la Banca Națională a Moldovei (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2015, nr. 297-300, art. 544), cu modificările și completările ulterioare, art.4 alin. (1) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor (publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 434-439, art. 727), Comitetul executiv al Băncii Naționale a Moldovei

HOTĂRĂȘTE:

Regulamentul privind tranzacțiile băncii cu persoanele sale afiliate aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr.240 din 9 decembrie 2013 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr.17-23, art.97), înregistrat la Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 15 ianuarie 2014 cu nr.955, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

- 1) la punctul 6 propoziția a treia va avea următorul cuprins: „Banca nu va încheia tranzacții cu persoanele la care nu poate fi stabilită și verificată lipsa sau existența afilierii cu banca.”.
- 2) punctul 16¹ va avea următorul cuprins:
„16¹. Nerespectarea limitelor stabilite la punctele 14 și/sau 15 poate atrage după sine dispunerea de către Banca Națională a Moldovei a deducerii din capitalul băncii a sumelor pozitive ce depășesc limitele stabilite la punctele menționate. Sumele respective sunt calculate ca diferența dintre expunerea totală și/sau suma agregată a acesteia diminuată cu reducerile pentru pierderi la activele și provizioanele la angajamentele condiționale respective și sumele care se încadrează în limitele expunerii totale și/sau sumei agregate. În cazul în care limitele sunt încălcate concomitent și Banca Națională exercită competențele prevăzute în prezentul punct, capitalul se va diminua cu suma celei mai mari depășiri.”
- 3) după punctul 20¹ se introduce punctul 20² cu următorul cuprins:
„20². La stabilirea politicilor și procedurilor sale interne, precum și a procesului de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate, banca va ține cont de cerințele prevăzute în anexa nr.1 la prezentul regulament.
Anexa nr. 1 va fi utilizată în procesul de stabilire a politicilor de identificare a persoanelor afiliate unei bănci, riscurilor ce pot fi asociate cu astfel de persoane, precum și în determinarea responsabilităților organului de conducere al unei bănci (consiliul și organul executiv) în stabilirea unor politici și practici sănătoase și eficiente în gestionarea relațiilor cu persoanele afiliate băncii.”.

4) la punctul 28 după cuvântul „anexa” se introduce textul „nr.2”;

5) după punctul 28 se introduce anexa nr.1 cu următorul cuprins:

„Anexa nr.1
la Regulamentul privind tranzacțiile
băncii cu persoanele sale afiliate

Cerințe minime cu privire la politicile și practicile de gestionare a riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate

I. Politicile băncii vor fi cuprinzătoare și elaborate ținând cont de natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri și activităților desfășurate de bancă aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate și vor asigura următoarele:

- 1) angajarea băncii în tranzacții și relații sigure și prudente cu persoanele sale afiliate în limitele și cu respectarea legislației în vigoare pentru a evita deteriorarea reputației băncii și a asigura încrederea publicului larg;
- 2) utilizarea celor mai înalte standarde de etică și transparență în cadrul activității sale, în special în ceea ce ține de tranzacțiile cu persoanele sale afiliate;
- 3) o structură eficientă și solidă de guvernare corporativă cu identificarea așteptărilor consiliului și ale organului executiv, rolurile și responsabilitățile legate de persoanele afiliate;
- 4) responsabilitatea organului de conducere pentru a asigura că toate tranzacțiile dintre bancă și persoanele sale afiliate să fie efectuate în interesul băncii și sunt monitorizate și controlate corespunzător. Aceste relații vor face obiectul unor practici robuste de guvernare corporativă și al politicilor de gestionare a riscurilor. Indiferent de relația legală dintre o bancă și persoanele afiliate acestea, va exista o relație financiară și managerială prudentă și sănătoasă;
- 5) adoptarea de către organul de conducere a procedurilor adecvate pentru a se asigura că orice relație a băncii cu afiliații săi este solidă și documentată corespunzător;
- 6) responsabilitatea consiliului pentru monitorizarea și gestionarea în mod corespunzător a conflictelor de interese care apar între persoanele afiliate și oricare dintre membrii organului de conducere, și acționarii cu dețineri calificate.

II. Riscurile asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii

Riscurile cele mai des asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate sunt riscul reputațional, riscul de credit, riscul de conformitate, operațional și de lichiditate.

1. Riscul reputațional

Organul de conducere al băncii asigură menținerea permanentă a unui nivel înalt de onestitate și integritate și operarea într-o manieră prudentă pentru a proteja reputația băncii.

Pentru a nu prejudicia reputația băncii, banca asigură examinarea și monitorizarea tranzacțiilor băncii cu persoanele sale afiliate prin evitarea abuzului asupra băncii din partea acestora.

2. Riscul de credit

Banca se asigură că persoanelor afiliate nu li se acordă credite în condiții mai avantajoase, ceea ce înseamnă că termenele și condițiile de acordare a creditelor sunt aceleași ca și pentru persoanele care nu sunt afiliate și nu întrunesc condițiile expuse la art.80 alin.(8) din Legea nr.202 din 6 octombrie 2017 privind activitatea băncilor. Aplicarea inadecvată a politicilor aferente persoanelor afiliate privind acordarea creditelor poate conduce la un tratament

preferențial a acestor persoane, fapt ce poate provoca probleme în recuperarea creditelor, respectiv, afectând material veniturile și capitalul băncii.

3. Riscul de conformitate

Organul de conducere al băncii este responsabil de asigurarea conformității băncii cu legile, reglementările, practicile prescrise și standardele de etică. Neconformarea acestor cerințe și standarde de siguranță și prudență pot expune banca și persoanele afiliate acestora unor consecințe grave, inclusiv măsuri de supraveghere și sancțiuni și măsuri sancționatoare.

4. Riscul operațional

Lipsa controalelor pentru identificarea potențialelor conflicte de interese, a fraudei și a abuzului de informații privilegiate conduc la riscul operațional. Organul de conducere al băncii se asigură că există proceduri și controale adecvate pentru a împiedica o persoană afiliată să eludeze politica stabilită în ceea ce privește conflictele de interese, utilizarea în mod fraudulos a oportunităților corporative și încălcarea legilor și reglementărilor care guvernează tranzacțiile persoanelor afiliate. Punctele slabe ale sistemelor și ale controalelor pot spori potențialul de risc operațional din cauza abuzurilor și fraudei comise de persoanele afiliate.

5. Riscul de lichiditate

Orice speculație care pune la îndoială onestitatea sau integritatea băncii sau a persoanelor afiliate acesteia, oricât de neîntemeiată, poate afecta capacitatea băncii de a atrage fonduri de la public, furnizori instituționali și bănci corespondente.

III. Gestionarea riscurilor aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate – responsabilitățile organului de conducere

1. Fiecare bancă asigură identificarea, cuantificarea, monitorizarea și controlul riscului aferent persoanelor sale afiliate prin implementarea unui sistem eficient de gestionare a riscurilor respective raportat la dimensiunea și complexitatea operațiunilor și activității băncii.

2. Principala responsabilitate a consiliului băncii este protejarea intereselor băncii și a deponenților.

3. Derularea de către bancă a unor tranzacții cu persoanele sale afiliate pentru a realiza funcții bancare, a furniza produse și servicii clienților sau a-și atinge în alt mod obiectivele strategice nu diminuează responsabilitatea organului de conducere al băncii în a asigura că atât relațiile, cât și furnizarea de produse și servicii sunt desfășurate într-o manieră sigură și prudentă și care servesc celor mai bune interese ale băncii. În acest scop, organul de conducere al băncii asigură implementarea unei structuri de guvernare corporativă care să asigure existența unor sisteme eficiente de politici și de control în raport cu persoanele afiliate și care nu le permite membrilor organului de conducere și persoanelor care dețin funcții-cheie să subordoneze interesele băncii cu cele ale persoanelor afiliate băncii.

4. Consiliul băncii adoptă și aplică politici scrise, prudente și adecvate naturii și complexității băncii, cu privire la persoanele sale afiliate care vor reglementa relațiile băncii cu aceste persoane și interesele lor conexe. Organul de conducere al băncii asigură că relațiile băncii cu persoanele sale afiliate, inclusiv aferente afacerilor membrilor săi nu sunt derulate în condiții preferențiale, nu compromit în niciun mod luarea deciziilor, nu prejudiciază în alt mod banca.

5. Organul de conducere asigură întreprinderea tuturor măsurilor posibile pentru a preveni abuzul din partea membrilor săi și a altor angajați ai băncii, inclusiv în relații cu persoanele afiliate.

6. Din perspectiva relațiilor cu persoanele afiliate, organul de conducere are următoarele responsabilități:

- 1) stabilirea unor politici potrivite cu privire la persoanele afiliate, inclusiv adoptarea unui cod de etică și a unei cerințe obligatorii privind dezvăluirea tuturor conflictelor de interes, actuale și potențiale;
- 2) stabilirea și aplicarea unor procese solide și independente de monitorizare și asigurare a respectării politicilor interne, a legilor și a regulamentelor privind persoanele afiliate, de exemplu, prin asigurarea existenței unor controale interne eficiente și existenței funcțiilor de control;
- 3) asigurarea instruirilor adecvate ale membrilor organelor de conducere și ale personalului cu privire la riscurile asociate persoanelor afiliate și necesității dezvăluirii conflictelor de interes;
- 4) implementarea unor sisteme informaționale eficiente care raportează într-un mod transparent și comprehensiv activitățile și expunerile față de persoanele afiliate;
- 5) asigurarea întocmirii situațiilor financiare corecte cu dezvăluirea tuturor informațiilor relevante cu privire la persoanele afiliate și tranzacțiile cu acestea în notele la situațiile financiare respective.

7. Totodată, membrii organului de conducere al băncii, prin politici interne, asigură realizarea cel puțin a următoarelor obligații:

- 1) să stabilească un mecanism de identificare a scopului general al băncii în efectuarea tranzacțiilor cu persoanele afiliate;
- 2) să obțină informații periodice actualizate de la acționari și administratori cu privire la persoanele afiliate acestora;
- 3) să dispună de mecanisme corporative de a asigura dezvăluirea informațiilor de către acționari, membrii organului de conducere și persoane care dețin funcții-cheie (declarații pe propria răspundere);
- 4) să asigure un mecanism robust pentru a determina că tranzacțiile cu persoanele afiliate nu sunt efectuate în condiții preferențiale;
- 5) să asigure mecanisme de prevenire a acțiunilor frauduloase întreprinse de angajații băncii, precum și de abuz în serviciu din partea administratorilor;
- 6) să asigure reevaluarea periodică a profiturilor persoanelor afiliate și identificarea unor interese materiale pe care persoana afiliată le are în raport cu afacerea unui debitor al băncii, solicitant de credit, alt client al băncii, sau furnizor;
- 7) să asigure specificarea în politicile băncii a circumstanțelor și a condițiilor în care banca poate pune la dispoziția unei persoane afiliate proprietatea sa (de exemplu – oficii, spații de stocare, autoturisme, tehnică de calcul etc) sau angajații săi pentru a fi utilizați de aceste persoane afiliate;
- 8) să stabilească politica băncii cu privire la restricțiile privind acceptarea cadourilor sau a altor bunuri de valoare din partea clienților și a altor persoane cu care banca intenționează să intre în relații de afaceri;
- 9) să stabilească cerințe privind dezvăluirea de către persoanele afiliate a oricăror conflicte de interese, actuale și potențiale, cu banca, cu alte persoane afiliate băncii și cu alte persoane aflate în legătură;
- 10) să asigure existența la nivelul băncii a unui sistem eficient și independent de identificare, codificare și monitorizare a tranzacțiilor cu persoanele afiliate băncii;
- 11) să îndeplinească cu bună-credință obligațiunile lor fiduciare și de conducere a băncii;
- 12) să manifeste diligență și să poată contesta orice tranzacție, care aparent este în conformitate cu cerințele legislației în vigoare;
- 13) să se conformeze cu toate prevederile legale și reglementările Băncii Naționale a Moldovei aferente tranzacțiilor cu persoanele afiliate;
- 14) să asigure că toate contractele elaborate și încheiate de bancă dispun de o clauză specială care obligă contrapartea să dezvăluie informațiile necesare băncii de a determina este sau nu este aceasta afiliată într-un mod sau altul cu banca;

- 15) să instruiască acționarii, membrii organului de conducere și angajații băncii cu privire la riscurile asociate relațiilor cu persoanele afiliate și politicile/procedurile aplicabile în relații cu persoanele afiliate;
- 16) să urmărească o politică prudentă de distribuire a dividendelor astfel încât să asigure solvabilitatea băncilor la nivelul corespunzător;
- 17) să implementeze un sistem solid de gestionare a riscurilor pentru a monitoriza și raporta activitățile și expunerile față de persoanele afiliate;
- 19) să dezvăluie situațiile financiare ale băncii, inclusiv notele explicative la acestea, veridice și complete.

IV. Politici și sisteme de control intern aferente tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate

1. Scopul și dimensiunea politicilor va asigura comparabilitatea cu apetitul de risc asumat de consiliul băncii, care să includă o prevedere explicită cu privire la toleranța la risc acceptată de consiliu în cazul tranzacțiilor cu persoanele afiliate ale băncii. Politicile băncii, în acest sens, asigură existența la nivelul acestora a unor mecanisme și sisteme care vor permite identificarea tuturor riscurilor asociate tranzacțiilor cu persoanele afiliate.

2. Politicile promovate de consiliul băncii aferente persoanelor afiliate, asigură acoperirea următoarelor aspecte:

- 1) tranzacțiile cu persoanele afiliate – pentru a asigura că acestea nu sunt realizate în condiții mai avantajoase și sunt în interesul băncii, precum și sunt în conformitate cu limitele și prevederile stabilite în actele normative în vigoare;
- 2) responsabilitățile funcțiilor de control din cadrul băncii aferente relațiilor băncii cu persoanele afiliate;
- 3) organizarea sistemelor de gestionare a informației care va include acumularea informației privind identificarea și situația financiară al persoanelor afiliate, care sunt contrapartea băncii;
- 4) conflictele de interese actuale și potențiale – pentru a asigura că acestea sunt dezvăluite și controlate, inclusiv prin prevederi explicite în acest sens stabilite la nivelul codului de etică a băncii;
- 5) transparență și dezvăluire – pentru a asigura că acționarii și autoritatea competentă înțeleg relațiile băncii cu persoanele sale afiliate, precum și riscurile aferente acestor relații.

3. Relațiile și tranzacțiile cu persoanele afiliate urmează să fie obiectul unor sisteme de control și procese de gestiune a riscurilor extrem de robuste.

4. Modul în care sunt organizate și extinse sistemele de control și gestionare a riscurilor în bancă depinde de mărimea, numărul, structura de proprietate și organizare, activitățile derulate și complexitatea persoanelor afiliate și a tranzacțiilor cu acestea.

5. Totodată, politicile și sistemele de control ale băncii cu privire la persoanele afiliate asigură includerea cel puțin a următoarelor aspecte:

- 1) sisteme de dezvăluire și stocare a informațiilor privind acționarii și beneficiarii efectivi ai acestora, inclusiv dezvăluirea acestora prin declarații pe propria răspundere (afidavit);
- 2) un mecanism de identificare a scopului general al băncii în efectuarea tranzacțiilor cu persoanele afiliate și care să permită identificarea tuturor persoanelor afiliate astfel cum este prevăzut de standardele de contabilitate și reglementările Băncii Naționale a Moldovei aferente tranzacțiilor cu persoanele afiliate;
- 3) prevederi privind evaluarea periodică și identificarea intereselor materiale ale persoanelor afiliate;

- 4) cerințe privind evaluările mai detaliate, în special, în cazul acționarilor cu dețineri calificate și a beneficiarilor lor efectivi, precum și al oricărui client, debitor sau furnizor al băncii care se află în legătură cu persoanele afiliate băncii;
- 5) proceduri privind creditarea persoanelor afiliate și efectuarea altor tranzacții cu acestea sau care implică astfel de persoane, precum și a proceselor de creditare a clienței care, de asemenea, tranzacționează cu persoanele afiliate;
- 6) cerințe privind stabilirea comisioanelor și a altor plăți recepționate de la persoanele afiliate pentru serviciile prestate de bancă, și invers;
- 8) prevederi privind schimbul de informații aferente persoanelor afiliate între subdiviziunile relevante ale băncii, inclusiv procesul de raportare, către organul de conducere, ce ține de tranzacțiile băncii cu persoanele afiliate;
- 9) prevederi privind interzicerea utilizării informațiilor ce constituie secret bancar insider (informații confidențiale) în cadrul derulării tranzacțiilor băncii cu persoanele afiliate;
- 10) prevederi privind circumstanțele și condițiile de utilizare de către persoanele afiliate a proprietății băncii;
- 11) cerințe privind restricțiile cu privire la acceptarea de către persoanele afiliate a cadourilor și altor beneficii oferite de bancă;
- 12) prevederi privind obligativitatea angajaților băncii de a raporta imediat către consiliul băncii despre orice comportament imprudent și / sau non-etic a altor angajați, precum și despre activități suspecte sau cu încălcarea politicilor băncii;
- 13) cerințe privind aplicarea unor indicatori care vor identifica tranzacțiile băncii cu risc sporit cu persoanele sale afiliate;
- 14) specificarea consecințelor pentru încălcarea obligațiilor fiduciare și comportament imprudent și / sau non-etic, inclusiv a politicilor băncii privind tranzacțiile cu persoanele afiliate;
- 15) prevederi privind asigurarea realizării de către funcțiile de control intern, ținând cont de responsabilitățile acestora, a verificărilor tranzacțiilor cu risc sporit.

6. Procedurile băncii stabilite în baza politicilor aprobate la nivelul consiliului, urmează să asigure cel puțin următoarele:

- 1) existența unui ofițer de etică care dispune de un canal protejat de comunicare a informațiilor confidențiale;
- 2) existența canalelor de comunicare pentru angajații care au nevoie de consiliere cu privire la dezvăluirea informației și consiliere etică;
- 3) efectuarea unor evaluări adecvate și efective pentru a verifica identitatea și informațiile furnizate;
- 4) intervenirea funcției de conformitate în orice caz pentru a constata dacă tranzacția este planificată sau efectuată în conformitate cu politicile băncii;
- 5) raportarea consiliului de către funcția de conformitate despre orice tranzacții cu risc sporit sau care nu sunt în conformitate cu politicile băncii;
- 6) existența sistemului de codificare la nivelul băncii a legăturilor, persoanelor afiliate și tranzacțiilor cu acestea pentru a le monitoriza și a le raporta;
- 7) existența unui program de audit pentru a evalua funcționarea adecvată a procedurilor băncii în domeniul dat.

7. De asemenea, organul executiv al băncii urmează să asigure toate persoanele afiliate băncii cu copii ale politicilor băncii cu privire la persoanele afiliate și tranzacțiile cu acestea, precum și să informeze aceste persoane despre orice modificare în respectivele politici.

8. Fiecare dintre membrii organului de conducere al băncii, acționarii deținerilor calificate, precum și alte persoane afiliate ale băncii (în cazul persoanelor juridice afiliate băncii reprezentanții legali ai acestora) în cazul inițierii sau existenței unor tranzacții cu banca,

urmează să semneze o declarație prin care confirmă faptul că a primit o copie a politicii interne și a codului de etică al băncii și sunt de acord să se conformeze acestora. Banca urmează să dispună de declarațiile respective actualizate pe măsura modificării politicilor în cauză.”.

6) în Anexă:

cuvântul „Anexă” se substituie cu textul „Anexa nr.2”;

la punctul 1:

subpunctul 1) după cuvintele „afiliate băncii” textul „,iar” se substituie cu simbolul grafic „, ;”;

subpunctul 2)

alineatul al doilea va avea următorul cuprins: „mijloacele bănești primite de la bancă sau de la persoanele afiliate băncii reprezintă o sursă importantă de finanțare pentru persoană, ținând cont de situațiile financiare ale acesteia sau pentru persoanele terțe către care au fost transferate mijloacele creditoare;”;

alineatul al șaselea va avea următorul cuprins: „persoana face parte dintr-un grup de debitori aflați în legătură și cărora banca le acordă credite semnificative;”

în alineatul al șaptelea cuvintele „afiliați între ei prin intermediul unei activități economice comune” se substituie cu cuvintele „aflați în legătură”;

subpunctul 3) în alineatul al patrulea după cuvintele „funcții și” se introduce textul „/sau”;

subpunctul 4) alineatul al treilea va avea următorul cuprins „persoana nu dezvăluie informații cu privire la relațiile acesteia cu banca și/sau cu persoanele afiliate băncii, chiar și atunci când aceste informații sunt solicitate de către Banca Națională a Moldovei;”;

la punctul 2:

subpunctul 1) în alineatul al doilea textul „declarate/” se exclude;

subpunctul 3) cuvintele „unele reguli interne cu privire la creditare nu sînt disponibile sau nu sînt pe deplin descrise în actele interne ale băncii” se substituie cu cuvintele „regulile interne cu privire la creditare nu prevăd efectuarea unor astfel de tranzacții sau tranzacțiile sunt efectuate cu devieri de la politicile ale băncii”;

subpunctul 4) cuvintele „unele clauze ale contractului lipsesc sau sînt incomplete” se substituie cu cuvintele „unele clauze ale contractului lipsesc, sunt incomplete sau diferă de la contractele cu alți debitori care beneficiază de același produs”;

subpunctul 5) textul „ratingul împrumutului (sau calitatea investiției)/tranzacției este sub nivelul minim acceptabil de bancă” se substituie cu textul „ratingul intern al împrumutului acordat de către bancă (sau calitatea investiției)/tranzacției este sub nivelul minim acceptabil de bancă”;

subpunctul 6)

alineatul al doilea se completează cu cuvintele „care beneficiază de același produs în cadrul băncii”;

alineatul al treilea se completează cu cuvintele „, sau este cu rezerve”;

în alineatul al șaselea cuvintele „banca nu a inițiat” se substituie cu cuvintele „banca nu a inițiat conform prevederilor actelor normative interne sau în timp util”;

subpunctul 7) în primul alineat cuvintele „actuale pe piață” se substituie cu cuvintele „standard ale băncii”.